

פתיחה כוללת

לבקיאים בע"ח וגם שוה לכל נפש ע"ד מתחילה למגמר והדר למיסבר.

א) אמרו ז"ל (ז"ח בראשית אות קצ"ו) אין לך עשב ועשב מלמטה שאין עליו מלאך מלמעלה שמכה אותו ואומר לו גדל. שלכאורה תמוה מאד, דלמה ועל מה הטריח השי"ת מלאך ממרום להכות ולהגדיל עשב קטן שאין לו ערך של כלום. והנה המאמר הזה הוא מסודות הבריאה הארוכים מלפרשם כי לב חכמים עד אין חקר לגלות טפח ולכסות טפחיים במליצתם הזוהב, להיותם נוהרים מלגלות תורה לתלמיד שאינו הגון. אשר ע"כ אמרו ז"ל (ירוש' חגיגה פ"א ה"ח) שאין למדין מדברי אגדה, בהיות דברי האגדה חתומים וסתומים לפני ההמון כולו ואינם מגולים זולת ליחידי סגולה שבדור. וכן מצינו ג"כ בספר הזוהר, שרשב"י ציוה את רבי אבא שהוא יכתוב את הסודות משום שיודע לגלות ברזא (עיין באידרא רבא אות ג'). פירוש, דאיתא דעל כל רז ורז שגילה רשב"י בסודות החכמה בכה ואמר: ווי אי אימא ווי אי לא אימא, אי אימא ינדעון חייבין איך יפלחון למאריהון אי לא אימא יאבדון חברייא מלה דא (הקדמת זוהר אות קצ"ב). פירוש, כי היה צר לו מב' צדדים, אם לא יגלה סודות התורה אז יאבדו הסודות גם מהחכמים האמתיים יראי השם, ואם יגלה הסודות אז יכשלו בהם אינשי דלא מעלי

שלא יבינו הדברים בשורשם ויבואו לאכול פגה, ע"כ בחר רשב"י ברבי אבא שהוא יכתוב, בשביל חכמתו במלאכת המליצה לסדר הדברים באופן שיהיו מגולים כל צרכן לכל אותם שהמה כדאים להבינם ויהיו מכוסים וחתומים לאותם שאינם כדאים להבינם. וזה שאמר שיודע רבי אבא לגלות ברזא. כלומר, דאע"פ שמגלה מ"מ נשאר ברזא למי שאינו כדאי.

אמנם הבטיחו לנו בזוהר הק' דעתידא חכמתא דא להגלות לגמרי בסוף יומיא ואפי' לקטנים. ועוד אמרו (נשא אות צ') דבחיבורא דא יפקון בני ישראל מן גלותא, פי' שבהתגלות חכמת האמת יזכו ישראל לגאולה השלימה. וכן אנו רואים שלאט לאט מתגלה דברי הזוהר והסודות הכמוסים בחכמת האמת דור אחר דור, עד שנוכה שתתגלה כל חכמה זו ואז נוכה לגאולה השלימה.

וכדי לבא לביאור המאמר שהתחלנו בו, נקדים לבאר את המשנה המפורסמת בספר יצירה (פ"א מ"ד) דאיתא שם בסוד עשר הספירות, עשר ולא תשע עשר ולא אחת עשרה. וכבר עמדו בה רוב המפרשים, אמנם אנו נפרש אותה ע"פ דרכינו באופן שיהיו הדברים מגולים לכל מבקש דבר ה'.

פתיחה כוללת

ענין וענין עד סופו כי זה יתבאר בפנים חיבורי, אלא מקצר ועולה באופן שיספיק לענין הנרצה לו, וכן אמרו ז"ל בתחילה למגמר והדר למסבר (שבת ס"ג.).

והנה כייל לן הרב אשר ע"ס כח"ב חג"ת נה"מ אינם באמת אלא חמש בחי' כח"ב ז"א ומלכות, והוא סוד שם בן ד' י"ה ו"ה קוצו של יוד הוא כתר י חכמה, ה בינה, ו הוא זעיר אנפין הכולל שש ספירות חג"ת נה"י ה אחרונה היא מלכות. וצריך לידע שהאותיות והספירות הם ענין אחד, אלא לפי הכלל שאין לך אור מתפשט בלי כלי, ע"כ כשאנו מדברים משניהם יחד דהיינו כשהאור מלוכש בכלי אז נקראים ספירות וכשאנו מדברים מהכלים לבד נקראים אותיות.

וז"ס * שאיתא במאור אשר הלבן שבספר התורה רומז לאור והשחור שבס"ת דהיינו האותיות רומזות לכלים. פירוש, ע"ד שפירש הרמב"ן ז"ל בסו"ה יוצר אור ובורא חושך, ופירושו שענין הוצאת יש מאין נקרא בורא כי הוא חידוש מה שלא היה מטרם שנברא. והנה באור וכל טוב ועונג הכלול באור אין זה חידוש ובחי' הוצאת יש מאין, אלא הוא יש מן יש דהאור וכל טוב כבר כלול במהותו ית' עצמו. וע"כ נאמר יוצר אור דאינו ענין בריאה אלא ענין יצירה. כלומר, מצייר האור באופן שדרי מטה וכלו לקבלו, אבל החושך שהוא חידוש שנתחדש עם הבריאה בהוצאת יש מאין, כלומר שאינו כלול ח"ו במהותו ית' ע"כ נאמר ובורא חושך.

ונודע שעשר הספירות נקראות: כתר חכמה בינה חסד גבורה תפארת נצח הוד יסוד מלכות. ואיתא בשער הקדמות למורנו האר"י ז"ל בדרוש הדעת, אשר באמת אינם אלא חמש בחי' דהיינו כתר חכמה בינה זעיר אנפין ומלכות, אלא שזעיר אנפין כולל שש ספירות חג"ת נה"י. והנה הארכת ברחבה בפנים חיבורי זה בענין עשר הספירות וכאן אבוא בקצרה, כי חפצי בפתיחה כוללת זו ליתן לפני המעיין מושג כללי ונאמן בהקפת רוב החכמה הארוכה הזו והישרה אמיתית בסגנון הלימוד בספר עץ חיים, אשר רוב המעיינים נכשלים מאוד בפירוש הדברים היות שהמובנים הרוחניים המה למעלה ממקום ולמעלה מזמן ומתבטאים ומתבארים בלשון גשמי המדומה ונערך במקום זמן. ועוד נוסף על זה שאין מסודר בכהאר"י ז"ל שום סדר למתחילים בחכמה זו ונתחברו הספרים בחיבור אמרותיו הקדושים שהיה אומר לפני תלמידיו יום יום, אשר התלמידים היו מעצמם חכמים גדולים בחכמת האמת, ע"כ אין לך מאמר גדול או קטן בכל הספרים שנתחברו שלא יהיו צריכים לו בקיאות אמיתית בכל החכמה בכללותה, לכן ילאו בהם המעיינים ובשום אופן לא יתקשרו להם הענינים. ע"כ יצאתי בפתיחה זו לקשר רוב הענינים ויסודות החכמה במושג קצר באופן שיהיה מזומן ביד המעיין לכל מאמר ומאמר שירצה לעיין בכהאר"י ז"ל. וע"כ איני מאריך לפרש כל

* עי' בשמרשב"י דף רמ"ו.

פתיחה כוללת

שאיננו במאציל ית', וע"כ הוא שורש לחושך שהוא גוון שחור בערך האור והפכי לו. ונתבאר בפמ"ס, דכמו שדברים גשמיים נבדלים זמ"ז ע"י גרזן ומקבת, כן הרוחניים נבדלים זה מזה בשינוי הצורה שיש ביניהם. וכשגדל שינוי הצורה עד להפכיות מהקצה אל הקצה, נעשה ביניהם פירוד גמור עש"ה.

ונתבאר שם, דצורת הרצון לקבל תיכף כלולה בכל אור המתפשט הימנו ית', רק בבחי' כח נעלם, אשר אין כח הנעלם הזה מתגלה אל הפועל זולת בהתגברות הנאצל לרצות בתוספת שפע יתר מכפי השיעור שבהתפשטות שלו מצד המאציל. עד"מ כשהמאכל יונעם ויבושם לחיך, יתגבר חשקו לרצות בתוספת מאכל יותר משיעור אכילתו. ולכן אחר שהנאצל מתגבר ברצונו להמשיך תוספת שפע יתר מכשיעור שבהתפשטותו, אז נגלה כלי הקבלה בפועל. והענין הוא, משום שאין צורה זו נוהגת בו ית' אלא בנאצל, ע"כ אינה נגמרת אלא בהתעוררות הנאצל, והבן היטב.

(ב) **ולפיכך** אין התפשטות אורו ית' יוצא מכלל מאציל לבחי' נאצל, עד שיעבור עליו ד' בחי' הנקראות: חכמה בינה זעיר אנפין מלכות. כי כללות התפשטות אורו ית' נקרא חכמה, שהוא כל שיעור עצמות האור של הנאצל ההוא. וכשהוא מתגבר להמשיך תוספת שפע יתר מכשיעור התפשטותו, נבחן זה לבחי' ב' שנק' בינה. ובבחי' הב' לבד יש להבחין בה ג' הבחנות: הבחנה א' אשר מהותה של ספירת הבינה היא עצם אחד

והנה החושך הוא הפכי אמיתי לאור. ולפ"ז צריך להבין איך אפשר זה שהחושך יהיה נמשך ויוצא מן האור. ובפנים מסבירות ענף א' הארכתיו בזה עש"ה, ואטייל כאן בקצרה.

ונודע מה שאיתא בזהר בדבר מטרת הבריאה שהיא להנות לנבראיו, כי מדרך הטוב להטיב ע"ש. ומובן דכל מה שאצלו ית' הוא רצון, יהיה אצל הנבראים חוק מחוייב ומוכרח. ונמצא דכיון שחשב השי"ת להנות לנבראיו, תיכף הוטבע טבע מחוייב בנבראים שירצו לקבל את הנאותו, דהיינו החשק הגדול לקבל שפעו ית'. ותדע שזה החשק נקרא כלי בערך שורש. **וע"כ** אמרו המקובלים שאין לך אור בלי כלי, כי הרצון לקבל הכלול בכל נאצל ונברא הוא הכלי, והוא ג"כ כל מדת האור. כלומר, שמקבל בדקדוק כפי שיעור שרוצה לא פחות ולא יותר, כי אין כפיה נוהגת ברוחניות, ואפי' בגשמיים אינה מסטרא דקדושה.

וברור שהכלי משונה צורתו מן האור דע"כ נבחן תחת שם כלי ולא בשם אור. וצריך להבין ענין שינוי צורה הזה. אמנם כן זה הרצון לקבל עצמו הוא שינוי צורה גדול, מפני שאין צורה זו נוהגת כלל וכלל במאציל ית', דממי יקבל ח"ו, אלא שנתחדש ע"ד המצאת יש מאין עכשיו בנאצל הראשון שבו הרצון לקבל מעילת העילות ית'. ועיין בפמ"ס ענף א'.

ומתבאר בזה מ"ש בתיקוני זהר (תקן ע' דף קלה:) דכתר עליון אוכמא הוא לגבי עילת העילות. דכונתם על בחי' הרצון לקבל הכלול בנאצל הא', ומכנים שינוי הצורה הזה בשם אוכמא משום

פתיחה כוללת

כלולה בכח בהעלם כל עוד שלא התגבר
אחר תוספת, זה נק' זעיר אנפין. ומה
שהתגבר לתוספת שפע, נק' כלי מלכות
שהוא כלי קבלה שנשלם בנאצל ההוא.
שעכשיו כלול הוא מאור וכלי ובוה יצא
מכלל מאציל ונבחן בשם נאצל.

אלה הם ד' הבחי' הנודעות בשם חו"ב
ז"א ומלכות. וה"ם שם בן ד', חו"ב
ה"ם י"ה, וזו"ן ה"ם ו"ה. והם נבחנות
בעשר ספירות, מפני שזעיר אנפין כולל
שש ספירות שהם חסד גבורה תפארת
נצח הוד יסוד.

והענין דמהותו של ז"א הוא אור דחסד
וגבורה, דהיינו ב' הבחי': אור
דחסדים וגבורה עילאה שנתפשטו מהבינה
ולחוץ כנ"ל. ויש כאן להבחין, שבבינה,
הגבורה היא קודמת ושורש לאור דחסדים.
אמנם בת"ת להיפך, אשר החסד הוא
קודם לאור הגבורה, מפני שעיקר
התפשטותו הוא אור החסד, אלא
שהגבורה מפילה בו אגב אימיה הבינה.
ובזה תבין מ"ש בעץ החיים ובמרשב"י
אשר בעולם הנקודים היתה הגבורה דז"א
קודמת לחסד שלו, והיינו משום דזו"ן
דנקודים נחשבים לזו"ן דבינה, ולא לזו"ן
ממש דב' בחי' התחתונות מד' בחי'
הנודעות כמו"ש במקומו וע"כ גבורה דז"א
קודמת לחסד שלו.

וספירת ת"ת דז"א, הוא יחודם דחו"ג
הנ"ל לפעולת כלי המלכות.
ונק' ת"ת, על שם שהאור מתפאר בעצמו
על הבחי' הא' שהיא החכמה שלא
הספיקה בהתגברות רצונה לעשות כלי.
אבל בחי' הג' שהיא חו"ג המתפשטים
מהבינה ולחוץ, הספיקו לעשות כלי

מהחכמה. הבחנה ב' ענין התגברות הרצון
שגילתה, שמטעם זה נגלה בה שורש לכלי
קבלה ובערך הזה יש בה שינוי צורה
דהיינו עביות בערך אור החכמה, ונקרא
זה גבורה עילאה. הבחנה ג' היא מהות
השפע שהשיגה ע"י התעוררות רצונה
עצמה, שאור זה נבחן בשם לפי עצמו,
דהיינו אור דחסדים ששפל הרבה מאור
החכמה המתפשט מצד המאציל לבדו,
ואור דחסדים משותף ג"כ מצד הנאצל
והתגברותו כנ"ל, דהגבורה שהיא בחי' אור
שנתעבה נעשה שורש לאור דחסדים. וג'
הבחנות אלו יחד נקראות בשם בינה ובחי'
ב' מחכמה. ונתבארו ב' הספירות חכמה
ובינה, והכתר ה"ם א"ס ב"ה בבחי' שהוא
שורש לנאצל.

אמנם אע"פ שבחי' ב' כבר גילתה
התגברות הרצון שבה אל הפועל,
מ"מ עדיין איננה ראויה להיות בחי' כלי
קבלה שלם. והענין, כי ברוחניות קרובים
המה מאד הכלי עם האור שבו ותלויים
ממש זה בזה, שבהעלם האור יתבטל הכלי
ובהעלם הכלי יתבטל האור, וחשיבות
הכלי כחשיבות אורה וכדומה, וע"כ לא
נשלמה בבינה צורת כלי הקבלה להיותה
מעצם אור החכמה כנ"ל. וע"כ אור
דחסדים שהמשיכה ע"י התגברותה עצמה,
היה בטל בשיעור עצמותה כנר בפני
אבוקה. וע"כ אור דחסדים זה התפשט
עוד מהבינה ולחוץ מבחינתה, גם התגבר
להמשיך תוספת שפע יתר מכשיעור
התפשטותו מצד הבינה, אז נשלם כלי
הקבלה. וע"כ אנו מבחינים עוד ב' בחי':
בחי' ג' ובחי' ד', שמהות ההתפשטות
שנתפשטה מהבינה ששם עדיין צורת הכלי

פתיחה כוללת

נמשכת אחרי הנה"י שהתפשטו אליה לזווג דהכאה, ונה"י נקראים בנים דחג"ת, ע"כ היא שביעי לבנים. הרי נתבארו מהותם של עשר הספירות כח"ב חג"ת נה"י מלכות, בשורשם לנכון, שהיא ידיעה הראשונה בחכמת האמת המחויבת להמצא לעיני המעיין תמיד בעיונו בחכמה זו.

ועתה מובנת האזהרה הנאמנה של ספר היצירה, עשר ולא תשע. פי', דכיון דמהצמצום ולמטה נעשה מסך המעכב בבחי' הד', א"כ אפשר ח"ו לטעות ולומר שבחי' הד' נדחית מעשר הספירות, ונשארות בקדושה ח"ו זולת תשע ספירות, ע"כ עומד ומזהיר עשר ולא תשע. ומזהיר עוד, עשר ולא אחת עשרה. פי', דאל תטעה לומר שבחי' הד' נעשית לכלי קבלה אחר הצמצום, וא"כ יש ב' ספירות במלכות, אחת היא בחי' המסך המעלה או"ח תמיד, וכלי קבלה לקבל ג"כ אור ישר, ע"כ אומר, עשר ולא י"א, ודו"ק.

ג) והנה ה' הבחנות גדולות יש בע"ס הנ"ל, שאל יליו מעיניך ויישירו אורחותיך לנגדך בעיון החכמה. הבחן א' הוא אור העצמות שהוא כללות האור מא"ס ב"ה שמצוי בנאצל ההוא והוא העיקר, להיות שאין ענין התחתון משותף כאן כלל וכלל, שנק' חכמה דאור ישר. הבחן ב' הוא אור דחסדים הנמשך מעילא לתתא, שהוא אור המשותף בהתעוררות גבורת הנאצל דבחי' ב' שהוא אור הבינה שמשכה. הבחן ג' הוא אור דחסדים

מלכות, שז"ס כתפארת אדם לשבת בית. ובזה נתבארו ג' הספירות חג"ת דז"א, והמה נק' ג' אבות להיותם עיקר אצילותו של ז"א. ונצח הוד יסוד נקראים בנים, להיותם מתפשטים מן החג"ת.

והענין שמסכת הצמצום הא' המתבאר בפנים הספר היטב, נעשה מסך קשה בכלי המלכות. פירוש, אשר בחי' הד' שבכלי מלכות מעכבת האור העליון שלא יתפשט לבחי' הד', והוא מסכת שינוי הצורה שיש שם, כמו"ש במקומו. והנה האור מתפשט ורוצה לבוא גם בבחי' הד', כי כן טבע האור העליון להתפשט לתחתונים עד שהוא כמעט נפרד ממקומו, כמו"ש בפמ"ס שם. וע"כ נעשה בין האור העליון המתפשט לכלי מלכות ובין המסך המעכב שבכלי המלכות בחי' זווג דהכאה כעין אור השמש המכה בעששית וחוזרים הניצוצות לאחוריהם. ולכן יצאו מבחי' זווג דהכאה הזה עשר ספירות חדשות שנקראות ע"ס דאור חוזר. ונמצא שיש ב' פעמים ע"ס בכל נאצל, שהם ע"ס דאור ישר ע"פ ד' הבחי' וע"ס דאור חוזר.

ודע שזה אור העליון שהתפשט שוב מחג"ת דז"א לזווג דהכאה במסך שבכלי מלכות, המה נקראים נצח הוד יסוד. ובזה תבין המובא *בתיקוני זוהר, דהמלכות היא רביעי לאבות ושביעי לבנים, דהיינו שהמלכות מתחילת אצילותה נבחת מפעולת תפארת דז"א, ונמצאת נמשכת אחר החג"ת שנקראים אבות, ומצד הארת או"ח שבמסך שלה נמצאת

* בתיקוני זוהר ע"פ מעלות הסולם בהקדמה אות ע"ד. השמטות הזהר ע"פ מעלות הסולם אות קצ"ו.

פתיחה כוללת

היוצא ע"י זווג דהכאה, אשר על ידי שהמסך נעשה שורש לאו"ח נמצא בזה שחוזרת להיות כתר לע"ס הללו דאו"ח וגם לאו"י כמו שיתבאר עוד אשר כל הריוח הזה הגיעה לה מסכת פעולת העיכוב.

המתבאר מהנ"ל, שכל ענין עשר הספירות אינם אלא כלי אחד הנקרא מלכות, אלא להשלמת צורתה נבחרים לה ג' שורשים, שהם ג' בחי': חכמה בינה וז"א, הנמשכות זו מזו. ודע שמלכות זו עדיין כלולה באור א"ס ב"ה שמטרם הצמצום, שנקראת מלכות דא"ס שבה היה ענין הצמצום הא' כמו"ש בפנים מסבירות ענף א' שלסכת השתוות הצורה למאציל נתעלה רצונה מלקבל בבחי' הד', ואז נמשך לה מא"ס ב"ה אור הקו, שאור הקו הוא כולל לכל האור הנמשך בה' עולמות שנק': אדם קדמון אצילות בריאה יצירה עשיה, שאור הזה בכללותו מכונה בשם קו מלשון קו המידה, להיותו נמשך בעולמות במדה ומספר קצוב בכל עולם ועולם כצורת כלי מלכות דאותו עולם, כמו"ש בפנים בהרחבה.

וענין חמש העולמות הנ"ל, הם ממש ענין הכתר וד' הבחי' הנודעות שבעשר הספירות, אשר עולם הא"ק הוא עולם הכתר ועולם האצילות הוא עולם החכמה ועולם הבריאה הוא עולם הבינה ועולם היצירה הוא עולם של זעיר אנפין ועולם העשיה הוא עולם המלכות. אלא שבכל עולם ועולם יש ע"ס וכל ספירה וספירה מע"ס של העולם כלולה ג"כ מע"ס כמו"ש בפנים.

וענין התחלקותם לה' העולמות הנ"ל, הוא משום שמתחילה צריך כלי

העולה מתתא לעילא ע"י זווג דהכאה והוא נקרא אור חוזר, שעולה ונמשך מצד הנאצל לבד בסיכת העיכוב. הבחן ד' הוא אור הגבורה עילאה, דהיינו בחי' ב' שהיא עביות הבינה שקנתה בהתגברותה. הבחן ה' הוא גבורה תתאה והיינו הבחי' ד' אשר התגברות הרצון נתפעל באור דחסדים המשותף מצד הנאצל שנקרא כלי מלכות דאור ישר, אשר גבורה זו ה"ם הכלי דע"ס, וזכור זה.

ודע שהמסך שבכלי מלכות הוא שורש לחושך, והיינו בכח העיכוב המצוי במסך על אור העליון שלא יתפשט בבחי' ד', והוא השורש ג"כ ליגיעה ע"מ לקבל שכר, כי ענין היגיעה היא בחי' פעולה שלא ברצון, להיות הפועל רק במנוחה ניחה ליה, אלא מפאת שבעל הבית משלם לו שכר, נמצא מבטל רצונו מפני רצון של בעל הבית.

ותדע שאין כאן בעוה"ז שום מציאות או הנהגה שלא תהיה מושרשת בעולמות העליונים שמשם מתפשטים ענפים לעולמות התחתונים עד שנמשך ונגלה לנו בעוה"ז. והנך רואה שכללות העבודה והיגיעה מושרשת במסך שבכלי מלכות, המעכבת לאור העליון הנחמד לה מפאת המאציל שרוצה להנות כנ"ל, וכל מה שהוא מחשבה במאציל הוא חוק מוכרח ומחויב בנאצל. וכמובן שאינו צריך לכלי מעשה, אלא מחשבתו ית' גומרת. ועכ"ז היא בוחרת בעצמה שלא לקבל האור העליון שלא תבוא לידי שינוי צורה, ועי' בפמ"ס ענף א'. ונמצא ערך כח העיכוב שבמסך שוה עם ערך היגיעה. וענין השכר שבעל הבית נותן לפועל, נשרש באור חוזר

פתיחה כוללת

והנה בהתעלם הכתר עלה אור החכמה במקום הכתר ובינה במקום חכמה וז"א במקום בינה ומלכות במקום ז"א. ואח"כ נתעלם גם החכמה למאציל ועלתה הבינה אחר החכמה לכתר וז"א לחכמה ומלכות לבינה. ואח"כ נתעלם גם הבינה ועלה ז"א לכתר והמלכות לחכמה. ואח"כ נתעלם גם ז"א ועלתה המלכות לכתר עד שנסתלקה גם המלכות למאציל. ואח"כ שוב חזר האור מהמאציל והתפשט בהם, אמנם לא על סידורם כבתחילה אלא אור הכתר לא חזר ויצא ונשאר נעלם וע"כ יצא אור החכמה בכלי הכתר ואור הבינה בכלי חכמה ואור ז"א בכלי בינה ואור מלכות בכלי ז"א ונשאר כלי מלכות בלי אור כלל עכ"ל בקיצור. עוד שם: עשר ספירות דעקודים יצאו מתתא לעילא, מתחילה יצא המלכות ואח"כ הז"א ואח"כ הבינה ואח"כ החכמה ואח"כ הכתר עכ"ל.

וצריך להבין היטב ענין יציאת הספירות מעילא לתתא ומתתא לעילא הנזכר בדברי הרב. דודאי שאין המדובר בערכי מעלה מטה קודם ואח"כ שבזמן ומקום, אלא בערך קודם ונמשך עילה ועלול. וא"כ איך אפשר שהמלכות תצא בתחילה ואח"כ ז"א ואח"כ הבינה, עד הכתר שהוא השורש לכולם יצא לאחרונה שהוא תמוה לכאורה. ומי ומה נתן והיפך העליונים למטה והתחתונים למעלה.

והענין דכבר נתבאר סדר ע"ס דאור ישר שהם ה' מדרגות זו למטה מזו, דהיינו על פי שיעור הזדככות דכל

המלכות להכלל בכל ספירה וספירה עד הכתר וזה מתהווה בהתפ"א דאח"פ דא"ק ששם נכללה בזו"ן. ובהתפ"ב דאח"פ נכללה בבינה. ובעולם הנקודים נכללה בחכמה. ובעולם האצילות נכללה בכתר. וכיון שנכללה המלכות בכל ספירה וספירה אז מתחיל עולם התיקון, שראשם הוא עולם האצילות הנ"ל דהיינו ששם מתלבש אור א"ס ב"ה בבחי' א'. ואח"כ מתלבש אור א"ס ב"ה בבחי' ב' וברא עולם הבריאה. ואח"כ מתלבש בבחי' ג' ויצר עולם היצירה. ואח"כ מתלבש בבחי' ד' וברא עולם העשיה. כמו שיתבאר בפנים בהרחבה איך כל אלו יוצאים זה מזה ע"ד החיוב דקודם ונמשך, ונקשרים אלו באלו.

ד) וצריך מקודם להבין תכונת כל עולם ועולם מא"ק ואבי"ע. שאבארם אחד לאחר: ונתחיל מעולם הכתר שהוא עולם אדם קדמון, וכלי ראשון שלו הוא עולם העקודים. וז"ל הרב ז"ל בשער עקודים פ"ג: והנה כל העשר ספירות יצאו, אבל לא יצאו יחד כולם רק תחילה יצאה בחי' מלכות מעולם העקודים וכו' ומלכות זו יצאה בבחי' נפש וכו' ואח"כ נמשכו ויצאו שאר החלקים עד הכתר וכו'. וכבוא הכתר נמצאה המלכות שלימה מכל ה' אורות פנימיים שהם נפש רוח נשמה חיה יחידה וכו' והיו חסרים עדיין כל הספירות הנ"ל שיצאו בלי תשלומין, לכן הוצרכו לחזור ולעלות אל המאציל לקבל תשלומיהם. ואמנם עתה בחזרה היה הכתר חוזר בתחילת כולם וכו'

פתיחה כוללת

כאחד נמצאות כל המדרגות בערך שוה. כי המלכות תהיה קומתה שוה עם הכתר מצד האו"ח ששבה המלכות להיות כתר. וכן ז"א שוה עם החכמה להיות ז"א בחי' חכמה דאור חוזר. והחכמה שוה קומתה עם הכתר להיות הכתר מקבל ממנה האו"ח כמו שהחכמה מקבלת מהכתר את האור ישר. וכיון שז"א שוה קומתו עם החכמה והחכמה עם הכתר, נמצא גם ז"א שוה קומתו עם הכתר והבן. ונמצא בזה, שבסיבת יציאת עה"ס דאו"ח מבחי' הד', הושוו כל המדרגות שבעה"ס בקומה שוה עד הכתר.

(ה) והנה עשר ספירות דעולם העקודים חזרו ונתעלמו. וצריך להבין סיבת הסתלקות שלהם. והנה הרב אומר הטעם דבעת שיצאו לא יצאו שלימים וע"כ חזרו והסתלקו כדי לקבל תשלומיהם כמו שמובא דבריו לעיל.

אמנם צריך להבין ענין החסרון וענין התיקון שהגיע להם ע"י הסתלקותם זו. וכאן כתב הרב שהחסרון היה מפני שהכתר לא יצא אלא בבחי' נפש, ובמקום אחר כתב שהחסרון היה מפני שאור פנימי ואור מקיף יצאו מנקב אחד והיו מבטשים זה בזה. וז"ל בהיכל א"ק שער ו' שער העקודים פ"א בא"ד: אח"כ באו הטעמים התחתונים שהם מתחת לאותיות, שהם בחי' אורות היוצאים דרך הפה של א"ק משם ולחוץ, והנה בבאן התחברו האורות חיבור גמור, כי הרי הם יוצאים דרך צנור א' לבד וכו', וכיון שכבר נתחברו האורות המקיפים ופנימיים יחד, לבן

או"א מאור העב שנשתנה צורתו דהיינו הבחי' הד'. אשר בחי' א' להיותה בבחי' העלם בכח היא חשובה במדרגה. ובחי' ב' שכבר יצאה מכח אל הפועל ע"י שהתגברה ברצון גרועה מבחי' א'. ובחי' ג' גרועה מבחי' ב', עד שבחי' ד' שהיא המלכות גרועה מכולם בשביל העביות שבה שהיא יותר מכולם כנ"ל ע"ש.

גם נודע שאחר שיצא כלי המלכות עבר עליו צמצום הא' שלא לקבל בבחי' ד' שזה כח העיכוב נקרא מסך. וכאשר האור ישר יורד מא"ס ב"ה ופוגע במסך שבמלכות אז נעשה זווג דהכאה ויוצא ע"י זה ע"ס דאור חוזר כמו"ש בפנים בענף ג' ע"ש. והנה בע"ס דאור חוזר אלו נהפכו המדרגות בערך ע"ס דאור ישר, דע"ס דאו"י יהיה כל היותר זך יותר עליון במעלה ויותר משובח. אמנם בע"ס דאור חוזר יהי' כל היותר עב יותר עליון ויותר משובח. והוא משום שהמלכות היא הכתר והשורש לע"ס דאו"ח אלו לסבת מסך העב שלה המעכב על האור מליד על הבחי' ד' שלה. וע"כ שבה המלכות להיות כתר בסוד נעוץ סופו בתחילתו כמו"ש בענף ג' בפמ"ס ע"ש. ונמצא שז"א מקבל האור מכתר דאו"ח וע"כ נחשב ז"א לדרגת חכמה. ובינה נחשבת לדרגת בינה משום שמקבלת מז"א השב להיות חכמה כנ"ל. וחכמה דאו"י נחשבת באו"ח לז"א להיותה מקבלת האו"ח מהבינה. וכתר דאור ישר נחשב למלכות באו"ח להיותו מקבל מז"א. והנך מוצא שכל הזך במדרגה יהי' יותר נמוך במעלה ושבת, והבן היטב.

אמנם ע"ס דאו"ח מתחברות ומשתלבות יחד בעשרה הכלים, ובחיבורם

פתיחה כוללת

אבל באורות דפה יש עוד ה' אורות מקיפין וה' אורות פנימיים. ופעם אומר שבכל אבי"ע יש ה"פ וה"מ. ועוד סתירות כאלו.

ו) ובפנים הספר באתי באריכות ופה אקצר ואעלה כדי שלא לצאת מהענין, ועי' בענף א' וענף ד' בסדר עשר הספי' בסוד ד' הבחי' דע"ס דאור ישר ואו"ח. ונתבאר שם שבכל עשר ספירות נמצא ב' בחי' התפשטות וב' בחי' התעבות המתפשטות מהשורש שהוא הכתר דע"ס אלו, דמתחילה מתפשטת החכמה והיא בחי' התפשטות בהרחבה, כלומר שהתפשטות זו כוללת כל האור הנמשך מא"ס אל הנאצל ההוא, והכלי שנק' אור העב דהיינו הרצון לקבל הכלול בהתפשטות האור, שמחמת זה קונה שינוי צורה מהמאציל שאין בו בחי' קבלה וע"כ נעשה כהה מן האור, ועדיין איננו מגולה בהתפשטות זו דהרחבה כל עוד שאינו מתגבר ברצונו אחר תוספת שפע יתר מכשיעור בהתפשטותו. אמנם כלול הוא מאור העב הנ"ל מצד המאציל שרצונו להשפיע אליו, ולפיכך הוא מחויב לגלות כלי קבלה שלו ולהוציאו מהכח אל הפועל, ולפיכך הוא מתעבה בדרך התפשטותו, כלומר שמתגבר ברצונו להמשיך תוספת שפע יתר מכשיעור התפשטותו, וזה ההתעבות שנעשה בהתפשטות הזו נגדר בשם לפי עצמו מסבת התגברותו, ונקרא בינה דכהה מן אור החכמה שבה נגלה הרצון לקבל בפועל. ובינה זו אינה ראויה עוד לבחי' כלי ממש להיות עצמותה מעצם החכמה

מבאן התחיל להתהוות בחי' כלים וכו', לכן ה' אורות פנימיים והאורות מקיפין יצאו קשורים יחד, וע"כ נקראים עקודים מלשון ויעקוד את יצחק וכו', ולכן בצאתם יחד חוץ לפה קשורים יחד הם מכים זה בזה ומבטשים זה בזה, ומהבאות שלהם אתייליד הויות בחי' כלים וכו' עכ"ל.

פירוש, באורות און וחוטם היה האור פנימי מתפשט דרך נקבים השמאלים דאון ודחוטם, ואור מקיף היה מתפשט דרך נקבים הימנים דאון ודחוטם. וע"כ נתקיימו ולא נסתלקו משום שיש כלי מיוחד לאו"פ וכלי מיוחד לאו"מ. אמנם באורות דפה שאין שם אלא נקב אחד והיו האו"פ והאו"מ בכלי אחד, ע"כ היו מבטשים זב"ז וע"כ היה מסתלק האור ונפלו הכלים למטה. כלומר דנפלו ממעלתם וניתוסף עיבוי על עיבוי הקדום ובוה נעשו כלים, כי הסתלקות האור גומר ומשלים בחי' הכלים.

וכדי להבין היטב ענין ב' הנקבים דאון וחוטם דא"ק וענין נקב אחד דפה דא"ק וענין ה' פנימיים וה' מקיפין וענין הביטוש וענין הכלים והעיבוי, צריך אני להאריך להיות שדברי הרב בענינים אלו נאמרים בקיצור נמרץ, ומכ"ש בעניני המקיפין שלכאורה סותר את עצמו בכל דרוש ודרוש, דפעם אומר שמחוטם ולמעלה מחוטם היה בהם ה' אורות פנימיים כח"ב זו"ן וה' אורות מקיפין כח"ב זו"ן, אמנם מפה ולמטה נפסקו מקיפי בינה זו"ן ולא נשאר אלא ב' מקיפין כתר חכמה וה"פ כח"ב זו"ן. ופעם אמר שמעולם הנקודים ולמטה נפסקו המקיפין התחתונים

פתיחה כוללת

החלון שבו. משא"כ התעבות ב' שולט עליה כח הצמצום, ומונעת את עצמה מלקבל השפע בעביות שלה וע"כ נקראת מסך, כלומר מעכב על האור, והבן.

ואחר שנגלה בחי' ד' עם המסך שלה, שוב מתפשט האור אליה והמסך

מעכב עליו, ואז נעשה מזה בחי' ז' וזוג דהכאה, ויוצא מזה עשר ספירות דאור

חוזר כמו"ש בענף ג' עש"ה. וסידור ע"ס אלו הם בהיפך מן עה"ס דאו"י, שהם יוצאות

מתתא לעילא, כי המסך שהוציא את האור הגדול הזה והוא שורש לו נעשה

לכתר, שז"ס נעוץ סופן בתחילתו, דכמו שהכתר הוא תחילה וראש לע"ס דאו"י, כן

הסוף שהיא המלכות נעשה תחילה וראש לע"ס דאו"י, ושבח המלכות להיות כתר

לע"ס דאו"י, וז"א דע"ס דאו"י נעשה עכשיו לחכמה, כי המקבל הראשון מן

השורש נקרא חכמה. ועד"ז השאר, עד הכתר דאו"י שנועד למלכות בע"ס דאו"י

להיותו מקבל מן הז"א דאו"י שהוא חכמה דאו"י, והבן.

ונמצא דבע"ס כח"ב ז"ן דאו"י נבחנות המדרגות בערך הזכות מאור

העב, שכל הזך ביותר הוא עליון וחשוב ביותר. ובע"ס כח"ב ז"ן דאו"י, נבחנות

המדרגות בערך העביות, שכל מדרגה שהיא עבה ביותר תהיה עליונה וחשובה

ביותר. ובזה נמצאים העליונים דע"ס דאו"י יהיו למטה בע"ס דאו"י, והתחתונים

דע"ס דאו"י יהיו למעלה בע"ס דאו"י. והנה ע"ס הראשונות המתפשטות מא"ס

ב"ה נק' אדם קדמון, והם שורשים לכלים דראש. וע"כ נק' הע"ס ע"ש כלי

הראש דהיינו: גולגלתא עינים אזנים, הם

כנ"ל, אלא היא שורש לכלי, כי אין הכלי יכול להתגלם בשלימות זולת מהתעבות

הנעשה בהתפשטות השניה שהיא נקראת התפשטות ע"י חלון. פירוש, שתוספת

השפע שהמשיכה הבינה ע"י התגברותה, מתפשט הימנה ולחוץ ונקרא אור דחסדים,

לאפוקי מהתפשטות דהרחבה הא' שנקרא אור העצמות.

והנה התפשטות דע"י חלון המתפשט מהבינה נקרא ז"א, והוא מתעבה

ג"כ בדרך התפשטותו כמו התפשטות הא', והיינו שגם הוא מתגבר להמשיך

תוספת שפע יתר מכשיעור התפשטותו מן הבינה, שבוה הוא מוציא כלי הקבלה

הכלול בו אל הפועל כנ"ל. והנה ההתעבות השניה הזו נקראת בשם לפי

עצמו, משום דע"י ההתגברות נעשה כהה מן האור דהתפשטות ונקראת מלכות.

והנה בחי' ד' שהיא ההתעבות שנעשה בהתפשטות שע"י חלון שנק'

מלכות, היא כלי קבלה הגמור, ולא ג' הבחי' שקדמו לה שהמה נשתלשלו רק

לגלות בחי' זו הד' על דרך הנ"ל. ועליה עובר סוד הצמצום הא' ומונעת

את עצמה שלא לקבל שפע בבחי' זו הד' מטעם שינוי הצורה שמתגלה בה,

וכח העיכוב הזה נק' מסך או פרגוד, כלומר כי מעכבת את השפע להאיר

ולהתפשט בעצמה. והבן. וזהו כל ההבחן מן התעבות הא' שנעשה בהתפשטות

דהרחבה ובין התעבות שנעשה בהתפשטות ע"י חלון, כי בהתעבות הא'

אין הצמצום שולט שם וע"כ היא ראויה לקבלת אור וע"כ נקראת חלון, כלומר

מקבלת כמו הבית המקבל אור יומם ע"י

פתיחה כוללת

ריבוי הנאצלים כמו"ש בפנים. ובוה תבין שע"ם דאור ישר וחלק מע"ם דאו"ח ה"ם או"פ וכללות האו"ח ה"ם או"מ.

וכבר נתבאר לעיל שיש ב' נוקבין בע"ם, דהיינו ההתעבות שבהתפשטות דהרחבה וההתעבות דהתפשטות ע"י חלון, שנק' בינה ומלכות. ותדע שבחי' בינה ה"ם כלי פנימי שבה מתלבש כל או"פ. והמלכות ה"ם כלי חיצון, שבה מתלבש כל או"מ. כלומר שהאו"מ נקשר בה להיותה בעלת המסך שאינו ראוי לקבלה מפני כח העיכוב שבו, אלא הוא השורש לע"ם דאו"ח.

והנה נתבאר היטב תוכנם של או"פ ואו"מ ותוכנם של כלי פנימי וכלי חיצון. ובוה מוכן לשון הרב ז"ל המובא לעיל באות ה' בענין ה"פ וה"מ שיצאו קשורים זה בזה וכו' דרך פה דא"ק וכו' עש"ה. פירוש, דסובב על מה שביאר בשער טנת"א פ"א, אשר אור פנימי ואו"מ דע"ם דאזנים וכן או"פ ואו"מ דע"ם דחוטם יצאו בב' כלים, כלי פנימי לאו"פ וכלי חיצון לאו"מ והם מרוחקין זה מזה. כי מנקב אוזן ימין יוצאים ה' מקיפין כח"ב זו"ן ומנקב אוזן שמאל יוצאים ה' פנימיים כח"ב זו"ן ועד"ז בחוטם. ולפיכך משמיענו כאן בע"ם דפה דא"ק שאין כאן ב' כלים מיוחדים, אלא שניהם הן ה"פ והן ה"מ, יצאו מקושרים בכלי אחד שהוא הפה שנק' מלכות דא"ק, דהיינו בחי' ד'. אבל כלי פנימי שהיא בחי' ב' ובחי' בינה אין כאן. כנ"ל ודו"ק.

ואין להקשות ע"ז איך אפשר לאן"פ שה"ם ע"ם דאו"י להתלבש בכלי דפה שה"ם בחי' ד' שהתקנה בסוד

כח"ב דע"ם דא"ק, וחוטם ופה, ה"ם ז"א ומלכות דע"ם דא"ק. ונודע שע"ם נכללות זו מזו כמו"ש בפנים, ע"כ נתפשטו כל או"א מגולגלתא ועינים ואח"פ הנ"ל על ע"ם. ומע"ם שנתפשטו בגולגלתא ועינים שהם כתר וחכמה דע"ם דא"ק אסור בהם הדיבור ואין לנו עסק בהם, ואנו מתחילים לדבר מאח"פ ולמטה, דהיינו מבינה זו"ן דא"ק.

ונודע שעשר הספי' ה"ם כתר וד' הבחי' חו"ב זו"ן, ויש בהם או"פ ואו"מ. פירוש, מה שכבר התלבש בכלי נקרא או"פ, ומה שעוד לא התלבש בכלי נק' אור מקיף. ונמצא שבכל או"א מע"ם דאח"פ דא"ק יש ה' פנימיים כח"ב זו"ן וה' מקיפין כח"ב זו"ן.

ז) עתה נבאר תכונתם עצמם של או"פ ואו"מ דכללות ע"ם דא"ק. והנה כבר נתבאר ענין ע"ם דאו"י וע"ם דאו"ח שיש בכל ע"ם, שגם בע"ם דא"ק אלו יש ע"ם דאו"י מכתר עד מלכות ועד"ז ע"ם דאו"ח ממלכות עד הכתר. והנה האור ישר נמשך ובא בשלימות אל הנאצל ההוא. אמנם ע"ם דאו"ח לא נמשך במילואו תיכף אל הנאצל ההוא אלא הוא נמשך באמצעות כל הפרצופין הנאצלים אחר אדם קדמון.

והענין דכל הנמשך מצד המאציל נמשך בכל השלימות ובכל המילואים, שהוא ע"ם דאור ישר. משא"כ ע"ם דאו"ח שנמשכות מצד הנאצל דהיינו מכח העיכוב שבבחי' ד' שנק' מסך כנ"ל, זה אינו יוצא תיכף בכל מילואו, אלא כל נאצל ונאצל יש לו חלק בו, והוא נפרה ונרבה לפי

פתיחה כוללת

מלובש בו ע"ש. לפיכך כיון שבע"ס דפה דא"ק היו האו"פ והאו"מ קשורים בכלי אחד דמלכות, היה האו"פ הולך ומזכך את כלי המלכות דרגא אחר דרגא, וזהו סיבת הסתלקות של ע"ס דפה שנק' עולם העקודים.

והענין דכבר נתבאר לעיל באות ו' ואות ד', אשר ע"ס דאו"ח הם בערך ההפכי מע"ס דאור ישר, כי בע"ס דאור ישר יהי' המדרגות מתעלות זו על זו לפי הזכות שלהם עד השורש שהוא הזך שכולם. אבל בע"ס דאו"ח יתעלו המדרגות זו על זו לפי העביות שלהם עד השורש שהוא היותר עב מכולם שהיא בחי' ד' ומלכות ששבה להיות כתר. ובחי' ג' חכמה ובחי' ב' בינה ובחי' א' ז"א והכתר לבחי' מלכות.

ומתחילה נודרך המסך בדרגה אחת, דהיינו שנודכך צורת אור העב דבחי' ד' שבו וקיבל צורת העביות דבחי' ג'. וזה נקרא שאור המלכות נסתלק ממקומו ועלה לכלי דז"א, מפני שגם אז נתפשט האור ישר מהא"ס על המסך וגם אז שלט במסך כח העיכוב עד שנעשה זווג דהכאה ויצאו ע"ס דאו"ח מהמסך דבחי' ג'. אמנם אינם עוד בקומת הכתר כבתחילה אלא הם בקומת חכמה, והיינו משום דהעביות דבחי' ז"א ובחי' ג' דאור ישר יש לו ערך חכמה באו"ח. ונמצא שהמסך לא שב להיות כתר בסבת האו"ח אלא שב להיות חכמה. ואח"כ נודכך עוד וקיבל הזיכוך דבחי' ב' שהיא בחי' בינה, וגם שם נתפשט אליה האור ישר עד לזווג דהכאה והעלאת או"ח אמנם בקומת בינה, וכמו שאבדה לה העביות דבחי' ג' ובחי'

המסך ואינה ראוי' לקבלה. והענין, דהמלכות עצמה נבחת על ד' בחינות מיוחדות הנקראות: עצמות גידין בשר עור. העצמות דהמלכות יורה על עצם בנינה שהוא בחי' ז"א ממש, דהיינו ההתפשטות ע"י חלון, אלא שנתעבה בדרך התפשטותו מסבת התגברות הרצון להמשיך תוספת שפע יתר מכפי התפשטותו מהבינה וע"כ נגדר בשם לפי עצמו. ולכן נבחים בה ב' בחי': בחי' א' היא העצמות שבה שהוא חלק הז"א. ובחי' ב' היא העביות הנוספה בה מחמת התגברותה, ונקרא גידין. ומה שנוטלת מכח הצמצום, דהיינו כח העיכוב שלא לקבל שפע באור העב הזה אשר נק' מסך, שהוא בעל הזווג דע"ס דאו"ח, הוא בחי' ד' דהמלכות ונקרא עור. ואו"ח העולה מהמסך מכח הזווג נקרא בשר, והוא בחי' ג' דהמלכות.

והנך מוצא אשר המלכות היא כלולה ג"כ מהתפשטות הבינה, ואדרבא היא עצם בנינה. ותבין אשר בחי' העצמות שבמלכות נעשית לכלי פנימי לה"פ דאורות דפה, ובחי' העור שבה נעשית לכלי חיצון לה"מ דאורות דפה. ונתבאר היטב איך ה"פ כח"ב זו"ן וה"מ כח"ב זו"ן, יצאו בכלי אחד שהיא המלכות, ובה עצמה יש ג"כ ב' כלים פנימי וחיצון, אמנם מקושרים זה בזה, דהא כל ד' הבחי' המה רק כלי א' שהיא המלכות.

ח) ועתה נבאר ענין ההכאה והביטוש שהי' בין או"מ לאו"פ בסבת עקודתם בכלי אחד. ועיין בעה"ח בהיכל א"ק ש"ב ע"ג וגם בשער עקודים פ"ב, שטבע של או"פ לזכך את הכלי שהוא

פתיחה כוללת

המתפשט מהא"ס אל הנאצל ההוא שנק' חכמה. ובחי' ב' היא בחי' ההתעבות שנקנה לו ע"י התגברות הרצון להמשיך שפע חדש ונקראת בינה.

וע"כ יש בספירת בינה ג' הבחנות: הבחן א' הוא עצם בנינה, שהיא חלק מהחכמה עצמה. הבחן ב' הוא אור שנתעבה בה, דהיינו ע"י התגברותה להמשיך שפע חדש מהכתר. הבחן ג' היא מהות השפע שהיא יונקת מהכתר שנקרא אור דחסדים, שהוא שפל הרבה מאור החכמה הנמשך ישר מהמאציל, משא"כ אור הבינה שיונקת מהכתר הוא משותף ע"י הקדם ההתגברות שלה שנתעבה בשבילו.

והנה בעת שהבינה יונקת אור דחסדים מהכתר אינה יונקת אז אור החכמה מספירת החכמה, וע"כ נחשבת עם החכמה אחר באחור. ונמצא שאור החכמה שהוא אור העצמות דכללות עה"ס שבנאצל ההוא נפסקת הימנו בשביל הבינה שהסבה פניה לינק אור דחסדים מהכתר, אמנם בעת שמתגלה בחי' הר' וע"ס דאו"ח היוצאות הימנה, שהיא ג"כ בחי' אור דחסדים עוד במידה יתירה מאור דחסדים שבבינה, אז אין הבינה צריכה עוד אל יניקת אור דחסדים מהכתר, כי מגיע לה מאו"ח דמלכות בשפע גדול, וע"כ מחזרת פניה אל החכמה ושוב יונקת אור החכמה ואז נמשך גם אור החכמה בשפע בכללות הע"ס שבנאצל ההוא, וזה נק' פנים בפנים דחו"ב שהרויחו בסבת או"ח העולה מהמלכות. אמנם מטרם הגלות כלי המלכות, היתה הבינה נותנת פניה אל הכתר, שזהו מצב הסגולתא

ד' כן נחסרו לה ב' ספירות הראשונות דאו"ח. ואח"כ נזדכך עוד וקיבל הזיכוך דבחי' א', וגם נזדווג בו האו"י מהא"ס ועלה אור החוזר אמנם בקומת ז"א ונחסר לה גם בחי' בינה. ואח"כ נזדכך עוד עד לצורת השורש שעלתה למעלת הכתר, ואז אין עוד עביות כלל במסך, וא"כ אין עוד עמה בחי' זווג דהכאה מאור ישר, וע"כ נעלם האו"ח לגמרי מע"ס דעקודים. ועיין בפנים בענף ג' וענף ד' שנתבאר כ"ז באריכות.

והנה נתבאר שכיון שגם או"פ מלוכש בכלי מלכות לכן הוא הולך ומזככו דרגא אחר דרגא, ובדרך זיכוכו הולכות ונעלמות עה"ס כח"ב זו"ן דאור חוזר מפני שבעת עלייתה לבחי' כתר שוב נאבד מהמסך כל הסגולה שלו להעלות או"ח. אמנם גם עה"ס דאור ישר ג"כ נסתלקו עמו, והוא מפני שהאור ישר והאו"ח קשורים ותלויים זה מזה.

ט) וכדי לבאר זה אקדים לבאר ענין מצב הספירות בתמונת סגולתא דטעמים כזה: .י. דהיינו הכתר למעלה באמצע ותחתיו בימינו החכמה ובשמאלו הבינה וכו' כנודע. וצריך להבין את זה, דח"ו להבין זה בציור מקומות המדומים לעין גשמי. וכן ענין פב"פ ואחור באחור הנוהג בע"ס, דח"ו אין כאן לא עורף ולא עיפוי. והענין, דכבר נתבאר בסדר ד' הבחי' דאור ישר המתפשטות מא"ס ב"ה שה"ס הכתר, שהתפשטות דכתר נקראת חכמה, והוא מתעבה בדרך התפשטותו שה"ס התגברות הרצון להמשיך שפע יתר מכשיעור התפשטותו, דע"כ נבחן לב' בחי': בחי' א' הוא כללות כל האור

פתיחה כוללת

שיש (בהתפשטות האור דעולם העקודים והסתלקותו בחזרה אל המאציל) ג' מיני אורות: אור הא' הראשון שכולם דהיינו אורות דעקודים נקרא מעמים, הב' הוא הרשימו שנשאר עוד מזה האור אחר הסתלקותו ונקרא תגין. הג' הוא האור הבא אליו דרך עליית הספירות שאז הוא דרך אחוריים שהוא דין ונקרא נקודות. ובבוא אור ג' שנקרא נקודות ופוגע באור הב' שנקרא רשימו שהוא רחמים, אז מכים ומבטשים זה בזה שהם ב' הפכים זה אור ישר שהוא רחמים וזה או"ח שהוא דין, ואז נופלין ניצוצין מאו"ח היורד שהוא דין, ואלו הניצוצין הוא אור אחר רביעי שנקרא אותיות וה"ס ד' בחי' מעמים נקודות תגין אותיות שכולם היו נכללים בכאן בענין העקודים וכו', ואלו הניצוצין שנפלו מאו"ח היורד הם דוגמת רפ"ח ניצוצין דשכירת הכלים בעולם הנקודים וכו', עכ"ל.

פירוש דבריו לפי המתבאר לעיל בסדר התפשטות האור לעולם העקודים, שמתחילה מתפשט האור מא"ס ב"ה עד לזווג דהכאה במסך שבכלי מלכות, ואז יוצאים הימנה ע"ס דאו"ח מתתא לעילא כנ"ל באות ו' שיש להם ערך הפכי והעליונים דאו"י יהיו תחתונים באו"ח, שבע"ס דאו"ח מתמעטות המדרגות בערך הזיכוך, שז"א שהוא זך מהמלכות יהיה במדרגה פחותה מהמלכות, והוא רק בערך חכמה בע"ס דאו"ח. והבינה שזכה ביותר מז"א נתמעטה במדרגה ואין בה אלא ערך בינה. וחכמה שזכה יותר מבינה נתמעטה במדרגה ואין לה אלא ערך ז"א. וכתר הוא בערך

דטעמים אשר הבינה נמצאת מתחת הכתר כמו החכמה, אלא שהחכמה יונקת מהכתר אור דעצמות והבינה יונקת מהכתר אור דחסדים, וכיון שאור העצמות הוא כללות האור שבנאצל ע"כ נבחנת החכמה לבחי' ימין ואור דחסדים נבחן לבחי' שמאל להיותו משותף בגבורה.

והנה נתבאר אשר אור העצמות אינו יכול להתפשט בכללות ע"ס דאור ישר, לסיבת הבינה שהיא עמו אחר באחור, זולת ע"י זווג דהכאה במסך שבכלי מלכות, שאז אין הבינה צריכה עוד לאור דחסדים ושבה פב"פ עם החכמה. ונמצא אשר בעת שהסתלקו הע"ס דאו"ח מעולם העקודים, נמצא שגם אור העצמות דע"ס דאור ישר ג"כ הסתלקו עמו, כי אור החכמה והאור חוזר תלויים זב"ז, ולא נשאר שם בעולם עקודים זולת בחי' אחוריים דבינה, דהיינו אור דחסדים וגבורה שלה.

ובזה תבין דברי הרב ז"ל שהבאנו לעיל, אשר מטבע של האור פנימי לזכך הכלי שהוא מלוכש בה כנ"ל. כי סוכב על אור החכמה שמתלבש בפנימיות הנאצל ע"י הבינה ששבה עמו פב"פ, שעל ידי זה נמצאים מזדככים אחוריים דהבינה. וכיון שאחורים דבינה שהיא בחי' ב' הוא השורש לבחי' ד', א"כ כיון שמזדכך השורש מזדכך עמו גם הענף ובחי' הד'.

(י) ועתה נבאר ענין הביטוש דאורות פנימים עם אורות מקיפים בסבת עקודתם זה בזה שהבאתי לעיל באות ה' ואביא עוד לשון הרב ז"ל בשער עקודים פרק ה' שמבאר שם בעצמו ענין הביטוש הזה בארוכה וז"ל בקיצור: נמצא

פתיחה כוללת

מסתלק מ"מ מניח אחריו רשימו, וע"כ כללות התפשטות א' דעולם העקודים שהתפשט ושוב מכתר למלכות וממלכות לכתר ויצאו שם ע"ס שקומתם שוה עד הכתר באור פנימי ועד"ז ע"ס דאו"מ (כנ"ל באות ז' עש"ה שלא היה כאן כלי מיוחד לאו"פ וכלי מיוחד לאו"מ). והכלי הזה בכללותו נקרא כלי דכתר מפני שכל ע"ס היו בקומת כתר, ולכן אע"פ שחזרה ונסתלקה התפשטות הזו, מ"מ נשאר הימנה רשימו המקיים ומחזיק את הצורה הקודמת שם, שלא תתבטל לגמרי בסבת הסתלקות האור.

ועפ"ז תבין איך אור הרשימו הנשאר מהתפשטות הא', ואור חוזר היוורד שהוא אור הנקודות המה ב' הפכים ומכים ומבטשים זה בזה, כי אור הרשימו מתחזק על התפשטות הא', שהאור הישר היה מתפשט עד המסך דבחי' ד' וחפצה מאוד שהמסך ישאר בעביות דבחי' ד' דוקא, דרך ע"י סגולת העביות היתרה שבבחי' הד' יש לה ערך דקומת הכתר כנ"ל. אמנם אור הנקודות דהיינו המסך עצמו, אדרבה הוא מתחזק בכל כחו אך להזדכך מאור העב שבו שהוא בחי' דין וחפץ להזדכך לגמרי ולהשוות צורתו למאציל ית', כי נטבע בו התחלה הראשונה מנקודת הצמצום שהוא שורשו והבן היטב.

י"א) וע"ז נבין אור הרביעי שנפלו ע"י ביטושם דאור הרשימו עם אור הנקודות שנקראים אותיות, שהם דוגמת רפ"ח ניצוצין דשבה"כ דעולם הנקודים. וצריך שתדע שבכל מקום שמובא בזהר

מלכות, כמו"ש שם ובפנים בענף ג'. אמנם אחר שהאו"י והאו"ח מתחברים ומשתלבים יחד לפיכך נעשה בזה ערך השוה, שכל או"א מע"ס יהיה קומתו עד הכתר כמו"ש באות ד'. וכללות זו דעולם העקודים דהיינו ההתפשטות ושוב דאור א"ס ב"ה מכתר עד מלכות וממלכות עד הכתר והאו"ח מתחבר יחד עם האו"י בקומה שוה עד הכתר, נקרא טעמים או התפשטות א' דעקודים.

והנה נתבאר לעיל אות ח', שבסבת האו"פ שמלוכש ג"כ בכלי מלכות שטבעו לזכך את הכלי, ע"כ הולך ומזדכך המסך בסבתו בדרך הדרגה, שמתחילה מקבל זיכוך כבחי' הג' ונק' שעלה המסך לז"א ואז אור א"ס ב"ה מתפשט ושוב מכתר עד המסך שבכלי ז"א ומז"א לכתר, שבה נתמעט ערך האו"ח העולה מהמסך לדרגת חכמה כערך ז"א של או"ח. ועד"ז יורדות המדרגות בהזדככות המסך עד להזדככות דבחי' כתר דאו"י ואז בטל המסך ונשבת הזווג דהכאה. והנה כללות האו"ח הזה היוורד מדרגא לדרגא עד שנעלם כולו נקרא אור הנקודות, מפני שסוד המסך נמשך מנקודת הצמצום דע"כ מעכב ג"כ לאור ישר מלבוא ולהתפשט בתוכו, כמו נקודה האמצעית דצמצום הא' דקישטה בעצמה ועזבה את האור שבה ובחרה ביותר בהזדככות מעביותה כדי להשוות צורתה אל המאציל כמו שנתבאר באריכות בענף א' בפנים מסבירות. וע"כ מוטבע במסך כח הזה דהיינו הרצון להזדככות והבן היטב.

ועתה נבאר סוד הרשימו שהוא אור התגין, דנודע דאע"פ שהאור

פתיחה כוללת

מכאן ולהלן נדחים הניצוצין דאו"ח בשביל אור הרשימו.

ואחר זה בעליית המסך למקום בינה כלומר שקיבל זיכוך דבחי' ב', ואור א"ס ב"ה מתפשט ושב מכתר לבינה ומבינה לכתר אז נגרע ג"כ בחי' חכמה, ונמצא כלי ז"א נשאר בלי אור. ונשאר גם שם ב' רשימות: מאור הטעמים ומאור החוזר ההפכים זל"ז. וכאן גבר הרשימו על הניצוצין דאו"ח, שהרשימו דטעמים נשאר בכלי ז"א וע"כ נשאר בבחי' כלי דכתר, אמנם הרשימו דאו"ח שהוא הניצוצין דכלי חכמה, המה נדחין למטה מטבור כלומר למטה מכלי דכתר, כי התפשטות עולם העקודים היא עד הטבור, ומלכות דעקודים נקראת טבור. וכבר נודע ששם נשארים ניצוצין דכתר דאו"ח היורד, שערכם בחי' כתר דחכמה, דהרשימו דמלכות דטעמים שהמה בחי' כתר ממש עלה לז"א, וניצוצין שנפלו מכלי ז"א שהמה ניצוצין דחכמה שבחכמה, נפלו למטה מטבור ששם כתר חכמה כנ"ל.

ועד"ז בעליית המסך לחכמה כלומר שנזדכך לבחי' א', עדיין הי' אור א"ס מתפשט ושוב מכתר לחכמה ומחכמה לכתר, שאור הזה הוא בקומת ז"א. ונגרעה ג"כ קומת הבינה ונשארה כלי בינה ריקנית בלי אור ונשארו ב' רשימות כנ"ל. ורשימו דטעמים נשארו במקומם ורשימו דאו"ח היורד נדחו ונפלו למטה מניצוצין דחכמה שלמטה מטבור.

ואח"ז נזדכך עד לבחי' הכתר שהוא השורש וממילא אבד כל בחי' העביות שבו וממילא בטל הזווג דהכאה ואין עוד או"ח. ונמצא שלא נפל כלל

ובתיקונים ובכהאר"י ז"ל לשון ניצוצין או נצצין או התנוצצות, יורה על בחי' אור חוזר. כי הארות אור ישר מוגדר בשם אורות או נהורין וכדומה והארות או"ח מוגדר בשם ניצוצין או זיקין או התנוצצות וכדומה. ובזה תבין דענין הניצוצין שנפלו ע"י ביטוש דהרשימו באו"ח היורד הוא ג"כ בחי' רשימו, אלא שהוא רשימו דאור חוזר וע"כ מוגדר בשם נצוצין.

והנה נתבאר לעיל אות ח' סדר הירידה דאו"ח, שמתחילה קיבל לזיכוך דז"א ונמצא נעתק מבחי' ד' שהוא כלי מלכות האמיתית. וכשאר א"ס ב"ה התפשט ושב למסך שבכלי ז"א יהיה אור המלכות הזה בקומת חכמה, ונגרע מכללות האור דעקודים בחי' הכתר מפני שמלכות שבז"א לא שבה להיות כתר אלא חכמה. (ונתבאר שעיקר נותן מדת הקומה בכללות הע"ס של הנאצל הוא אור המלכות כנ"ל ועי' בפנים מסבירות ענף ד') ונמצא כלי המלכות האמיתית בלי אור. והיה צריך להשאר בה ב' רשימות: רשימו א' מאור הטעמים שהוא מקיים ומחזיק העביות דבחי' ד' כמה שיכולה, ורשימו הב' מאור הנקודות דהיינו מזה האור המיוחס למסך וחפץ בהזדככות. אמנם שניהם אינם יכולים להשאר ביחד שהמה הפכים זה לזה, כי במקום שנמצא הרשימו דטעמים נקרא כלי דכתר על שם שע"ס שלו המה בקומת כתר. ובמקום שנמצא רשימו דאור חוזר היורד נקרא כלי חכמה או למטה מכתר. וע"כ נסתלקה מהמלכות גם הרשימו שלה ועלתה ג"כ לכלי ז"א ורשימו דאו"ח היורד נשאר על מקומו. ונמצא שכאן נדחה הרשימו בשביל הניצוצין דאו"ח, אמנם

פתיחה כוללת

ניצוצין מבחי' הכתר אלא נשאר שם
רשימו דטעמים לבדו.

והנה נתבאר היטב ענין ההפכיות בין
הרשימו והאו"ח היורד, דע"כ
נתפרדה החבילה ורשימו דע"ס דטעמים
נשארים במקומם שהם בחי' כלים כח"ב
זו"ן דכתר עד הטבור דא"ק, והניצוצין
שהם רשימו דאו"ח היורד נפלו לחוץ
ממדרגתם שהיו בו, ומכונים למטה מטבור.
כלומר למטה ממלכות דעקודים, שהם
בחי' כלים כח"ב זו"ן דחכמה הנקראים
אותיות.

י"ב) והנה סיבת ההזדככות כבר נתבאר
לעיל באות ט' בסופו, משום
דאו"פ קשור בכלי מלכות, שהוא באמת
רק כלי חיצון לאו"מ, כמו"ש באות ז' ע"ש
ועל כן בהיות האו"ח עולה ומשיב חו"ב
פנים בפנים כנ"ל באות ט' נמצאת בחי'
עביות דבינה הלכה הימנה, דחזרה
ומתעצמת עם החכמה לעצם אחד כמו
שהיו מתחילה, ובהבטל העביות שבשורש
בטל עמו ממילא גם העביות שבענף. ובוזה
תשכיל שבסדר התעצמות הבינה עם
החכמה היא מזככת עמה גם המסך וגם
הוא עולה על ידה ובסבתה מדרגה לדרגה
עד שמתעלם. שמתחילת ביאת האו"ח אל
הבינה והיא מתחלת להחזיר פניה אל
החכמה, עולה בזה המסך מבחי' ד' לבחי'
ג'. וכשיונקת אור החכמה מפנים דחכמה
נמצא המסך מתעלה לבחי' ב'.
וכשמתעצמת עם החכמה לעצם אחד אז
עולה המסך לבחי' א' עד שמתעלה לבחי'
השורש, שז"ס המוזכר באד"ר ואשתאיב
ניצוצא ואכמ"ל.

היוצא מזה שאור החכמה שהוא כללות
אור העצמות שבנאצל הא' דהיינו
עולם העקודים, ואור חוזר העולה מכלי
מלכות, נמצאים קשורים זה בזה ורדופים
זה מזה. כי בלעדי האו"ח לא יוכל אור
החכמה להתפשט בנאצל, מסיבת הבינה
שמשימה פניה לינק אור דחסדים מהכתר
ואחוריה לחכמה, כלומר שלא תינק ממנו
אור העצמות, אלא בצאת האו"ח נמצאת
הבינה משיבה פניה אל החכמה ורק אז
יכול אור העצמות להתפשט בנאצל.
ונמצא אור העצמות תלוי באו"ח. אמנם
בעת שיבת חו"ב פב"פ ופסקה יניקתה
מהכתר נמצא מתבטלת העביות שבה,
וממילא בטלה ג"כ העביות שבענף שהוא
המסך, וממילא נעלם ג"כ האו"ח. ונמצא
שהאו"ח נדחה ונרדף בסבת אור
העצמות.

ובזה יתבאר היטב לשון הרב ז"ל
שהבאתי לעיל אות ה', אשר או"פ
ואו"מ מבטשים זה בזה ומהכאתם
אתייליד הויות הכלים. כי או"פ ה"ס אור
החכמה המתפשט בנאצל בסיבת האו"ח,
ואו"מ ה"ס המסך שהוא כלי חיצון
שקשור בו כל האו"מ העתיד לצאת
בעולמות מבחי' האו"ח, כנ"ל באות ז' ע"ש.
ואעפ"י שהמה תלויים זה בזה מ"מ
האו"פ המתפשט ע"י השבת חו"ב פב"פ
מבטש באו"מ, שמזכך למסך וגורם
להסתלקות האור מעולם העקודים, ובוזה
נתפרדו ג"כ הרשימות דטעמים ודאו"ח
זה מזה, ורשימו דאו"ח נדחה חוץ
ממחיצתה דהיינו למטה מטבור שנקראים
אותיות, והמה הם הכלים כנודע ודו"ק
היטב.

פתיחה כוללת

המתנענעת לכאן ולכאן. והיינו שאומר הרב שאו"פ ואו"מ העקודים בכלי אחד הם מכים זב"ז ומכטשים זב"ז.

ומובן הבחן הגדול מן התפ"א דעקודים שהיה בקומת הכתר משום דאו"י מזדווג עם המסך דבחי"ד, להתפשטות של עתה שהוא רק בקומת החכמה להיות כל עביות דהמסך הוא רק התפשטות מעביות הבינה, ע"ד עביות דז"א, שע"כ אינו ממשיך אלא קומת אור החכמה, כנ"ל באות ח'. וגם אור הזה אינו קבוע וקיים אלא כשלהבת המתנענעת לכאן ולכאן. והנה נתבאר היטב, שענין התפ"ב דעקודים הוא ענין הנמשך מהסתלקות דהתפ"א גופיה ודו"ק.

י"ד) ובזה נבוא להבין דברי הרב ז"ל בשער נקודים פ"א וב'. אשר א"ק צמצם א"ע והעלה כל האורות שמטבור ולמטה למטבור ולמעלה, ועלו למ"ן לע"ב דגולגלתא ופרים שם חד פריסה בגוי מעוהי, והאור שעלה מנה"י יצא דרך עינים עד שנמשך למטה מטבור ונתפשטו לע"ס דעולם הנקודים, ומן האור שנתחדש ע"י עליית מ"ן נמשך ג"כ ובקע לפרסא וירד למטה מטבור, שמתפשט דרך נקבי הטבור ויסוד לע"ס דעולם הנקודים, ומב' אורות אלו נבנו הע"ס דנקודים ע"ש. וענין ב' אורות הללו וענין הצמצום החדש הזה צריך ביאור רחב ויתבאר במקומו, אמנם נבאר כאן בהם לפי הצורך במקום הזה.

והנה האורות שלמטה מטבור דא"ק כבר נתבאר לעיל אות י"א שה"ס האותיות והניצוצין שנפלו ע"י הביטוש

י"ג) והנה נתבאר היטב סיבת ההסתלקות מפאת הזדככות המסך ע"ד המדרגה עד שנעלם כל האו"ח ועמו גם אור העצמות דכתר וחכמה דאור ישר. אולם עוד לא נשאר כך, אלא אחר העלמת אור העצמות מפאת הבינה שהחזירה פניה אל הכתר לשפע אור דחסדים, נמצא שחזר אליה האחוריים והעביות כמקודם ואם כן חוזרת העביות שלה גם אל המסך שהוא ענף שלה. ונודע שאור הישר מן המאציל אינו נפסק מהנאצלים אפילו רגע, ולפיכך אחר שהמסך חזר ונתעבה, שוב נתחדש עליו אור ישר דאין סוף על ד' הבחינות הנודעות עד לזווג דאור חוזר, ושוב מתפשטות עשר הספירות דאור ישר ואו"ח בעולם העקודים, וזה נקרא התפשטות ב' דעולם העקודים.

אמנם מאחר שחו"ב שבו להיות פב"פ ע"י האו"ח, נמצא שוב מזדככת העביות ואחורים דבינה ועמה גם העביות דהמסך שהוא ענף שלה, ושוב מתבטל זווג דהכאה והאו"ח וחוזרת הבינה לינק אור דחסדים מהכתר, ונמצא שוב מסתלק אור העצמות כמקודם. וכמו כן על דרך זה אחר ששבו האחורים והעביות אל הבינה חוזרת ונמשכת העביות גם על המסך וממילא שוב מתחדש האו"י על המסך שכסגולתו מתפשט ג"כ אור העצמות. ועד"ז תמיד חוזר חלילה, שבביאת האו"ח שב ומתפשט אור העצמות, ובביאת אור העצמות מסתלק האו"ח, ובהסתלקות האו"ח שוב מתעבה המסך ושוב מתחדש האו"ח ושוב מתפשט אור העצמות וחוזר חלילה וכו'. ונמצא התפשטות הב' הזה תמיד כמו שלהבת

פתיחה כוללת

כמו התפשטות ב', נמצאים מתוקנים בבחי' ע"ס בקומת חכמה, ומניצוצין דכתר התתקנו ע"ס חדשות בקומת כתר. וב' פרצופים אלו המה שורשים לפרצופי או"א וישסו"ת דאצילות, שפרצוף החדש בקומת כתר ה"ס או"א ונקרא חכמה ואבא דאצילות. ופרצוף דאור הישן שהוא בקומת חכמה ה"ס ישסו"ת, ונקרא בינה ואימא דאצילות. ובשורשים אלה תבין המוזכר באידרא זוטא, דאבא הוציא את אימא לחוץ אודות בנה ואבא עצמו התתקן כעין דו"נ. כי פרצוף העליון שהוא בקומת כתר שנקרא אבא התתקן כעין דו"נ, כי העלה אליו בחי' הד' שה"ס הנוקבא והמלכות. והבינה, שה"ס פרצוף התחתון שקומתו למטה מכתר, נמצא שיצאה חוץ מאבא לסיבת הנוקבא שה"ס בחי' הד' אשר מעכבת ומסיימת על אור העליון שלא יתפשט למטה הימנה, דע"כ נקראת בחי' ד' זו פרסא, בלי נקב הנוהג בבחי' ב', ואין ישסו"ת מלבישין לאור הכתר מסבת הפרסא הזו, והבן.

ונמצא שבחי' ב' שה"ס בינה שעליה לא היה כלל הצמצום הא', נמצאת נגרעת עכשיו שנצטמצמה ג"כ לסיבת מציאותה למטה מבחי' ד'. והיינו שאמר הרב, שא"ק צמצם את עצמו בהעלאת אור דמטבור ולמטה, דסובב על בחי' ב' שנצטמצמה עכשיו בסבת עליית המ"ן, כנ"ל והבן זה.

ט"ו) וצריך שתדע ההבדל הגדול בין ראש לגוף, שהראש נקרא ג"ר והגוף נקרא ו"ק או ז"ת או זו"ן. וגם הגוף עצמו נחלק לג"ר וזו"ן. ושורש

דהרשימו דכתר וטעמים ברשימו דחכמה ונקודות, עד שיצאו למטה מכל הרשימו דכתר, שמקום יציאה הזה נק' נה"י ולמטה מטבור עש"ה. והנה עתה אחר שחזרה התפשטות הב' לעולם העקודים, שהיא רק אור החכמה בכלי דכתר, א"כ נעשה שוב השתוות בין רשימות דטעמים לרשימות דנקודות דשניהם בחי' חכמה. ולפיכך נמשכו ועלו כל כח"ב זו"ן דרשימות הנקודות דמלמטה מטבור, ונתחברו שוב עם הרשימות שלמעלה מטבור. והיינו שאומר הרב שא"ק העלה האור שמטבורו ולמטה למעלה מטבורו.

אמנם צריך להבין למה נקרא זה צמצום. והענין, משום דב' בחי' יש בניצוצין שעלו, א' הוא ניצוצין דכתר דאו"ח היורד שנשארו בטבור גופי' שהיא מלכות דעקודים ובחי' ד', אשר אור דהתפשטות ב' אינו מגיע אליה להיותו מבחי' ג' ועביות מהתפשטות אחורים דבינה. הבחן ב' הוא ניצוצין דחו"ב וזו"ן שהמה מבחי' ג'. כנ"ל באות י"א וי"ב עש"ה.

ולפיכך אחר שעלו חו"ב זו"ן דניצוצין, נתרבו שם האורות יותר מקודם, לסיבת העביות שנתוסף עליהם מחמת נפילתן למטה מטבור, וע"כ נמשך שם ג"כ ניצוצין דהכתר שבמטבור שהמה בחי' הד', וממילא נתפשט ונתחדש עליהם האו"י דא"ס ב"ה שאינו נפסק מהנאצלים אפי' רגע, ונעשה הזווג דאו"ח בבחי' הד' וע"כ יצאו ע"ס חדשות בקומת כתר כמו בהתפשטות א'.

והנך רואה איך שנעשה מהניצוצין שעלו ב' בחי' ע"ס: דמחו"ב זו"ן דניצוצין שהתתקנו בעלייתם לבד להיותם מבחי' ג'.

פתיחה כוללת

והנה תיכף מסוד הצמצום בבחי' הד' שה"ס גרלות הרצון בערך מלכות דא"ס, נתגלו ברשימו שנתרוקן מהאור ד' צורות של המדרגה בבחי' כלי שנק': חו"ב ז"א ומלכות. ובהם או"פ ואו"מ, הרי י"ב צורות. ואח"כ כשנמשך האור על בחי' הרשימו הנ"ל עד לנקודת הצמצום, כי אורו ית' אינו נפסק כלל וזכור זה, אז נמשך הקו הדק לתוך הרשימו. ונקרא דק, משום דאור העצמות אינו מתפשט לנאצל זולת באו"ח העולה בזווג מהמסך, ובסגולת האו"ח נתגלה צלם א"ק בסוד פרצוף גולגלתא שנק' בדוגמא, תחילת הקו. והוא מתפשט על כ"ה בחי', דיש כח"ב זו"ן באורך וכן בעובי יש כח"ב זו"ן, שמשום דהמלכות שבה להיות כתר ע"כ מתפשט כל אחד מכח"ב זו"ן לע"ס עד הכתר, ונקרא בדוגמא, גולגלתא עינים אח"פ, או גולגלתא ע"ב ס"ג מ"ה וב"ן שכאו"א קומתו עד הגולגלתא, והבן. ומפנימיות הנאצל הזה יוצאים אורותיו לחוץ, ע"ד שנתבאר בדף נ"ד בפמ"ס בענף ג' אות ב', ע"ש היטב סדר יציאת האורות לחוץ בסיבת הזדככות המסך.

ט"ז) ולפיכך מתחילה יצא הע"ב לחוץ, ויציאה הוא ענין גרעון שמסבת הזדככות בחי' ד' דא"ק הפנימי שנק' פה קיבלה עביות דבחי' ג', ואחר שאור א"ס נמשך על מסך זה יוצאות ע"ס חדשות בקומת חכמה שנקרא ע"ב. ונמצא שע"ב היוצא לחוץ נגרע מע"ב הנשאר בפנימיות א"ק בקומת כתר. ונמצא שכתר דע"ב החיצון מלביש על חכמה דגולגלתא ומתפשט עד הטבור דא"ק הפנימי. ויש בו

ההתחלקות הזו הוא משום דער הפה שה"ס מלכות, נמצא האו"י עיקר הבנין, והאו"ח העולה ומתחבר עמו הוא רק בחי' לבוש אליו. והפכי לו הגוף שהוא התפשטות המסך עצמו באותו שיעור שמלביש לספירות דראש, וע"כ יהיה האו"ח עיקר בנינו וע"ס דאו"י כמו ענפים אליו. אמנם נקרא זו"ן, אע"ג שעיקרו אינו אלא מלכות. והוא משום דאין לך אור המלכות כלל במציאות זולת עם נה"י דז"א המתחברים עמה בזווג דהכאה. וע"כ נחשבים שניהם לאחד, המתפשטים בסוד האו"ח. וכבר נתבאר לעיל שענין המסך המעכב והאו"ח היוצא בסבתו, אינו נחשב על המאציל רק על הנאצל לבד, ולפיכך הראש נבחן שהוא עצמות אור המאציל והגוף נבחן על פעולת הנאצל עצמו לבד והבן היטב.

ובזה יתבאר לך ה' פרצופין הכוללים דא"ק הנקראים: גולגלתא ע"ב ס"ג מ"ה וב"ן, על סדר אצילותם והלבשתם זא"ז ואיך הם נקשרים זב"ז ויוצאים זה מזה ע"ד קודם ונמשך מחמת מחשבתו ית' היחידה והמיוחדת שמתבארת היטב בפמ"ס בענף א' שה"ס להנות לנבראיו, אשר מחשבתו ית' זו ה"ס השורש לבחי' הכלי ולבחי' הצמצום הא' שנעשה בבחי' הד', אמנם בהמשכה בלתי ישרה כמ"ש שם באות ז' ע"ד משל מעשיר וכו'. וע"ש באות ח' אשר המחשבה היחידה הזאת מקפת כל המציאות וכל העולמות וכל ריבוי הבחי' והצורות וההנהגות עד גמר התיקון, שכולם יחזרו ויתחדו באור א"ס ב"ה שמטרים הצמצום ביחודו הפשוט בצורה האחת שעומדת עלינו להנות לנבראיו עש"ה.

פתיחה כוללת

שה"ם האור הנגרע מהם בסבת יציאתם, בערך העליון שנשאר שם בשערות בסוד מקיפים ע"ד מקיף חוזר. וס"ג הזה מלביש לא"ק משבולת הזקן עד סיומו, דהיינו בחי' הראש שלו שה"ם ג"ר נמשכין עד הטבור, שהם בערך, גולגלתא עינים אוזן וחוטם. ופה שלו מתפשט בעצמו לע"ס דגופא, ע"ד הפה דע"ב החיצון כנ"ל. ומקרה אורות דפה דס"ג החיצון כמו מקרה אורות דפה דע"ב החיצון, שמסבת עקידתם בכלי אחד נעשה גם בהם הזדככות המסך בדרך המדרגה עד שנודכך לבחי' הכתר ונעלמה כל ההתפשטות, שז"ס שבירת הכלים ונפילת רפ"ח ניצוצין כמ"ש במקומו. אמנם זה קרה רק בבחי' זו"ן שלהם ולא בג"ר שלהם, והיינו משום תיקון הפרסא כמו שיתבאר במקומו.

ואח"כ נמשכו ועלו גם הניצוצין שנפלו מפה דס"ג החיצון בסוד עליית מ"ן כמ"ש במקומם, שאז יצא המ"ה החדש והתקנו ע"ס דאצילות בסוד י"ב פרצופין, אשר כל הבחי' הקודמות נכללות בעולם האצילות כמ"ש בע"ה. ומעולם האצילות נחתם עולם הבריאה, באופן שכל שנמצא באצילות נחתם בבריאה. ומהבריאה נחתם היצירה ומהיצירה נחתם העשיה, וע"כ אין לך שום מציאות או הנהגה בתחתונים שאין לה יחס ישר לעליונים שממנו יוצאת ונמשכת עד למהות התחתון.

וזה שאמרו ז"ל, אין לך כל עשב ועשב מלמטה שאין לו מלאך מלמעלה שמכה אותו ואומר לו גדל. כי כל הנמשך מעולם עליון לתחתון הוא נמשך ע"י

ג"כ כ"ה בחי' דע"ס דאו"י שלו שהם: גולגלתא עינים אוזן חוטם פה שלו, ומתפשטים כאו"א בסגולת האו"ח על ה' בחי' עד כתר ע"ב, אמנם כתר כללי דא"ק הפנימי נשאר מגולה. ונבחן בו ג"כ ראש וגוף, שמפה ולמטה נק' גוף להיותו רק התפשטות המסך לכה, וע"כ נעקדים שם האו"פ והאו"מ בבחי' הד' דע"ב לכה, דע"כ היו מוכרחים לחזור ולהסתלק שהם נק' עולם הנקודים שהוא בחי' זו"ן וגוף דע"ב החיצון.

וכבר נתבאר שמן ההסתלקות גופי' חזרה העביות אל המסך והגיע שם התפשטות ב', כנ"ל אות י"ג וי"ד שהוא הממשיך האורות דלמטה מטבור למעלה מטבור; שמהעלאה הזו מתקנים או"א עילאין והופרסה פרסא מתחתיהם, וישסו"ת מהפרסא עד הטבור, אשר כל העלאה זו נקרא פרצוף ס"ג החיצון. כלומר שיצא מדרגתו הקודמת, שבע"ב החיצון היתה הבינה בקומת כתר חכמה שה"ס אור האוזן עד שכולת הזקן, אמנם בפרצוף זה שנעשה מניצוצין שנפלו מאורות דפה דע"ב החיצון, נמצא שבינה דפרצוף זה היא מתחת כל ע"ס דאו"א עילאין ונגרעת משום זה בבחי' הכתר. ומקומו מפה ולמטה, כלומר משבולת הזקן שהוא סוד גולגלתא שלו. וכמו שע"ב החיצון מלביש רק למלכות דכתר הכללי וט"ר נשארות מגולות, כן ס"ג החיצון אינו מלביש רק למלכות דכתר דע"ב, דהיינו מפה ולמטה וט"ר שלו שה"ס כללות הראש נשאר מגולה. וכמו שע"ב הוציא ענפיו דרך שערות רישא, כן ס"ג הזה הוציא ענפיו דרך שערות אח"פ, שיתבארו במקומם,

פתיחה כוללת

זווגים, אלא העולמות נחלקים לפנימיות וחיצוניות, אשר בחי' הפנימיות של העולמות מאצילות ולמטה אינו נמשך דרך זווג דהכאה במסך, אלא דרך זווג יסודות, כמ"ש במקומו. אמנם בחי' החיצוניות נמשכים מעולם לעולם ע"י זווג דהכאה, שז"ס ע"ה מכה וכו'. וזה שדקדקו חז"ל, שמלאך שבעולם היצירה הוא השורש לעשב דעולם העשיה והוא משפיע לו ומגדלו בבחי' זווג דהכאה, והיינו מכה ואומר לו גדל, דאמירה ה"ס השפעה כנודע.

ונתבאר היטב ענין קודם ונמשך דגולגלתא ע"ב ס"ג דא"ק

ואיכות הלכשתם זה על זה ושכל תחתון הוא בערך זו"ן דעליון, שנמשך רק מניצוצין דאורות הפה דעליון. ונתבאר שביציאת הע"ב לחוץ נכלל המסך בבחי' ג', וביציאת הס"ג לחוץ נכלל המסך בבחי' ב' לנוק' דאבא, וביציאת המ"ה מפנים לחוץ נכלל המסך בבחי' א', שזה יתבאר עוד במקומו. ומלכות דבחי' ג' נק' טבור ודבחי' ב' נקראת פרסא ודבחי' א' נקראת קרומא.

ואין כאן המקום להאריך יותר רק קשרתי הענינים בשורשם בדרך קצרה וקלה שזו כונתי במקום הזה, ובפנים הספר מתבארים הדברים בהרחבה בע"ה.